

Zadłużenie Sektora Finansów Publicznych *

IV kw/2004

1. Państwowy Dług Publiczny (PDP) na koniec 2004 roku wyniósł **432.290,4 mln zł**, a **powiększony o przewidywane wypłaty z tytułu gwarancji i poręczeń udzielonych przez podmioty należące do sektora finansów publicznych – 444.144,9 mln zł**. Wyrażony w relacji do Produktu Krajowego Brutto wyniósł odpowiednio **48,9%** oraz **50,3%** (tablica 1). W stosunku do końca roku 2003 PDP wzrósł o 23.659,1 mln zł, tj. o 5,8%.

2. Na kwotę zadłużenia sektora finansów publicznych po wyeliminowaniu przepływów finansowych pomiędzy podmiotami należącymi do tego sektora (tj. po konsolidacji) złożyło się (tablica 5):

- zadłużenie sektora rządowego 413.895,0 mln zł (95,7% długu ogółem);
- zadłużenie sektora samorządowego 18.395,4 mln zł (4,3% długu ogółem).

3. Wzrost długu sektora finansów publicznych po konsolidacji wynikał przede wszystkim ze zwiększenia zadłużenia sektora rządowego (o 21.811,9 mln zł, tj. o 5,6%) - wzrost dług Skarbu Państwa oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej (SPZOZ). Znaczący był również przyrost zadłużenia sektora samorządowego (o 1.847,2 mln zł, tj. o 11,2%), głównie w wyniku zadłużania się jednostek samorządu terytorialnego oraz SPZOZ.

W przypadku Skarbu Państwa do najważniejszych czynników wpływających na zmianę poziomu długu w 2004 r. należy zaliczyć:

- konieczność sfinansowania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa w wysokości 47,38 mld zł, w tym wysokiego deficytu budżetowego, który wyniósł 41,42 mld zł; potrzeby pożyczkowe budżetu państwa w 2004 r. były finansowane ze środków pozyskanych na rynku krajowym (36,89 mld zł), na rynkach zagranicznych (3,12 mld zł) oraz z przychodów netto z prywatyzacji (7,37 mld zł);
- różnice kursowe (spadek długu o 20,00 mld zł);
- zaciągnięcie kredytów bankowych przez Fundusz Pracy (przyrost długu o 1,20 mld zł);
- operację konwersji przejmowanych przez Skarb Państwa zobowiązań ZUS, z tytułu zaległych składek wobec OFE, na obligacje rynkowe (wzrost długu z tego tytułu w SPW wyniósł 0,79 mld zł);
- kapitalizację odsetek i indeksację wartości obligacji (przyrost długu o 0,08 mld zł);
- zmianę wartości zobowiązań wymagalnych Skarbu Państwa (spadek długu o 0,21 mld zł).

W przypadku zadłużenia pozostałych podmiotów sektora finansów publicznych istotne znaczenie miały następujące czynniki:

- spadek zadłużenia ZUS oraz zarządzanych funduszy o 1,16 mld zł (po konsolidacji w ramach sektora finansów publicznych);
- spadek zadłużenia Narodowego Funduszu Zdrowia o 0,15 mld zł;
- spadek zadłużenia Agencji Rynku Rolnego o 0,62 mld zł (po konsolidacji w ramach sektora finansów publicznych)
- wzrost zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego o 1,56 mld zł;
- zwiększenie zadłużenia SPZOZ rządowych oraz samorządowych odpowiednio o 0,14 mld zł oraz 0,28 mld zł;

4. Na koniec 2004 roku:

1) dług krajowy sektora finansów publicznych po konsolidacji wyniósł:

- wg kryterium miejsca emisji 319.505,0 mln zł (jego udział w długi ogółem wzrósł z 68,5% na koniec grudnia 2003 r. do 73,9%) (tablica 2),
- wg kryterium rezydenta 260.198,9 mln zł (tj. 60,2% długu ogółem – wzrost z 59,4% na koniec IV kwartału 2003 r.) (tablica 3).

2) dług zagraniczny podmiotów tego sektora ukształtował się na następującym poziomie:

- wg kryterium miejsca emisji 112.785,5 mln zł (jego udział w długi ogółem spadł z 31,5% na koniec roku 2003 do 26,1%);
- wg kryterium rezydenta 172.091,6 mln zł (tj. 39,8% długu ogółem - spadek z 40,6% na koniec grudnia 2003 r.).

5. Zadłużenie sektora finansów publicznych przed konsolidacją na koniec 2004 roku wyniosło **440.595,8 mln zł** (Tablica 4), w tym:

- zadłużenie sektora rządowego 416.114,5 mln zł (94,4% długu ogółem);
- zadłużenie sektora samorządowego 24.481,4 mln zł (5,6% długu ogółem).

6. Różnice w poziomie zadłużenia sektora finansów publicznych przed konsolidacją a długiem tego sektora po wyeliminowaniu przepływów finansowych wynikały przede wszystkim z:

- zaciągnięcia przez JST zobowiązań wobec podmiotów sektora finansów publicznych w wysokości 3,75 mld zł, w tym 1,72 mld zł wobec sektora rządowego i 2,03 mld zł wobec innych jednostek sektora samorządowego;
- zaciągnięcia przez pozostałe podmioty zobowiązań w sektorze finansów publicznych w wysokości 3,93 mld zł, w tym 3,44 mld zł wobec sektora rządowego i 0,49 mld zł wobec sektora samorządowego.

* Dane za grudzień 2004 r. są danymi wstępnymi. Dane za poprzednie okresy zostały skorygowane.

Tablica 1. Informacja o zadłużeniu w relacji do PKB

	2001		2002		2003		2004	
	Kwota (mln zł)	Relacja do PKB	Kwota (mln zł)	Relacja do PKB	Kwota (mln zł)	Relacja do PKB	Kwota (mln zł)	Relacja do PKB
Dług Skarbu Państwa	283.938,2	37,3%	327.904,2	42,0%	378.943,8	46,5%	402.860,3	45,6%
Dług Skarbu Państwa powiększony o przewidywane wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa	293.274,8	38,6%	339.960,0	43,5%	390.281,0	47,9%	414.629,6	46,9%
Państwowy dług publiczny	302.107,4	39,7%	352.604,2	45,1%	408.631,3	50,1%	432.290,4	48,9%
Państwowy dług publiczny powiększony o kwotę przewidywanych wypłat z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez podmioty sektora finansów publicznych	311.603,5	41,0%	364.728,1	46,7%	420.040,7	51,5%	444.144,9	50,3%
Dług sektora General Government*	279.393,7	36,7%	321.454,6	41,2%	369.695,5	45,4%	386.235,6	43,7%
PKB**	760.595,3		781.112,4		814.922,4		883.656,1	

* General Government (GG) - sektor instytucji rządowych i samorządowych zgodnie z ESA'95

** wg danych wstępnych Głównego Urzędu Statystycznego, obwieszczenie Prezesa GUS odnośnie wartości rocznego PKB za rok 2004 zostanie opublikowane w terminie do 15 maja 2005 r

Tablica 2. Zadłużenie sektora finansów publicznych po konsolidacji wg kryterium miejsca emisji (wg nominalu, mln zł)

Wyszczególnienie	XII 2003	struktura XII 2003	IX 2004	XII 2004	struktura XII 2004	zmiana XII 2004 - IX 2004		zmiana XII 2004 - XII 2003	
						w mln zł	w %	w mln zł	w %
Dług sektora finansów publicznych	408.631,3	100,0%	439.588,9	432.290,4	100,0%	-7.298,5	-1,7%	23.659,1	5,8%
Dług krajowy	280.073,9	68,5%	313.667,3	319.505,0	73,9%	5.837,6	1,9%	39.431,1	14,1%
1. Dług z tytułu papierów wartościowych	248.265,2	60,8%	283.654,5	289.311,8	66,9%	5.657,3	2,0%	41.046,6	16,5%
2. Dług z tytułu pożyczek i kredytów	19.548,4	4,8%	19.641,9	20.609,4	4,8%	967,5	4,9%	1.061,0	5,4%
3. Pozostały dług sektora finansów publicznych	12.260,2	3,0%	10.370,8	9.583,7	2,2%	-787,1	-7,6%	-2.676,5	-21,8%
Dług zagraniczny	128.557,4	31,5%	125.921,6	112.785,5	26,1%	-13.136,2	-10,4%	-15.771,9	-12,3%
1. Dług z tytułu papierów wartościowych	44.430,8	10,9%	53.777,5	48.600,6	11,2%	-5.176,9	-9,6%	4.169,7	9,4%
2. Dług z tytułu pożyczek i kredytów	84.094,8	20,6%	72.130,0	64.163,8	14,8%	-7.966,2	-11,0%	-19.931,0	-23,7%
3. Pozostały dług sektora finansów publicznych	31,8	0,0%	14,1	21,1	0,0%	7,0	49,4%	-10,7	-33,6%

Tablica 3. Zadłużenie sektora finansów publicznych po konsolidacji wg kryterium rezydenta (wg nominalu, mln zł)

Wyszczególnienie	XII 2003	struktura XII 2003	IX 2004	XII 2004	struktura XII 2004	zmiana XII 2004 - IX 2004		zmiana XII 2004 - XII 2003	
						w mln zł	w %	w mln zł	w %
Dług sektora finansów publicznych	408.631,3	100,0%	439.588,9	432.290,4	100,0%	-7.298,5	-1,7%	23.659,1	5,8%
Dług krajowy	242.907,4	59,4%	261.170,8	260.198,9	60,2%	-971,9	-0,4%	17.291,5	7,1%
1. Dług z tytułu papierów wartościowych	211.226,0	51,7%	231.227,0	230.006,8	53,2%	-1.220,1	-0,5%	18.780,8	8,9%
2. Dług z tytułu pożyczek i kredytów	19.548,4	4,8%	19.641,9	20.609,4	4,8%	967,5	4,9%	1.061,0	5,4%
3. Pozostały dług sektora finansów publicznych	12.133,0	3,0%	10.301,9	9.582,6	2,2%	-719,2	-7,0%	-2.550,3	-21,0%
Dług zagraniczny	165.723,9	40,6%	178.418,2	172.091,6	39,8%	-6.326,6	-3,5%	6.367,7	3,8%
1. Dług z tytułu papierów wartościowych	81.470,1	19,9%	106.205,0	107.905,5	25,0%	1.700,5	1,6%	26.435,5	32,4%
2. Dług z tytułu pożyczek i kredytów	84.094,8	20,6%	72.130,0	64.163,8	14,8%	-7.966,2	-11,0%	-19.931,0	-23,7%
3. Pozostały dług sektora finansów publicznych	159,0	0,0%	83,1	22,2	0,0%	-60,9	-73,3%	-136,8	-86,0%

Tablica 4. Zadłużenie sektora finansów publicznych - przed konsolidacją, według nominalu (w mln zł)

WYSZCZEGÓLNIENIE	XII 2003	struktura XII 2003	IX 2004	XII 2004	struktura XII 2004	zmiana		zmiana	
						XII 2004 - IX 2004 w mln zł	w %	XII 2004 - XII 2003 w mln zł	w %
Zadłużenie sektora finansów publicznych	415.908,8	100,0%	447.478,5	440.595,8	100,0%	-6.882,7	-1,5%	24.687,0	5,9%
1. Zadłużenie sektora rządowego	394.109,4	94,8%	424.785,7	416.114,5	94,4%	-8.671,2	-2,0%	22.005,1	5,6%
1.1. Skarb Państwa	378.943,8	91,1%	411.804,8	402.860,3	91,4%	-8.944,5	-2,2%	23.916,4	6,3%
1.2. ZUS i zarządzane przez ZUS fundusze	11.225,4	2,7%	9.664,4	10.061,3	2,3%	396,9	4,1%	-1.164,1	-10,4%
1.3. Narodowy Fundusz Zdrowia	1.047,1	0,3%	757,3	758,4	0,2%	1,1	0,1%	-288,6	-27,6%
1.4. Pozostałe państwowe fundusze celowe z osobowością prawną	95,4	0,0%	48,4	0,7	0,0%	-47,7	-98,6%	-94,7	-99,3%
1.5. Państwowe szkoły wyższe	192,9	0,0%	179,1	214,2	0,0%	35,2	19,6%	21,4	11,1%
1.6. Jednostki badawczo-rozwojowe	293,5	0,1%	278,7	258,0	0,1%	-20,7	-7,4%	-35,5	-12,1%
1.7. Samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej	721,1	0,2%	956,0	946,6	0,2%	-9,5	-1,0%	225,5	31,3%
1.8. Państwowe instytucje kultury	7,1	0,0%	30,9	38,0	0,0%	7,1	23,1%	30,9	432,1%
1.9. PAN i tworzone przez PAN jednostki organizacyjne	19,0	0,0%	16,5	18,8	0,0%	2,2	13,6%	-0,3	-1,5%
1.10. Pozostałe państwowe osoby prawne utworzone na podst. odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorstw, banków i spółek prawa handlowego	1.564,1	0,4%	1.049,5	958,2	0,2%	-91,3	-8,7%	-605,9	-38,7%
2. Zadłużenie sektora samorządowego	21.799,4	5,2%	22.692,8	24.481,4	5,6%	1.788,6	7,9%	2.681,9	12,3%
2.1. Jednostki samorządu terytorialnego	17.276,8	4,2%	17.311,1	19.104,7	4,3%	1.793,6	10,4%	1.827,9	10,6%
2.2. Samorządowe fundusze celowe z osobowością prawną	38,5	0,0%	78,3	76,1	0,0%	-2,2	-2,9%	37,6	97,5%
2.3. Samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej	4.411,8	1,1%	5.222,1	5.234,0	1,2%	11,9	0,2%	822,2	18,6%
2.4. Samorządowe instytucje kultury	45,3	0,0%	44,0	28,7	0,0%	-15,4	-34,9%	-16,7	-36,8%
2.5. Pozostałe samorządowe osoby prawne utworzone na podst. odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorstw, banków i spółek prawa handlowego	26,9	0,0%	37,2	37,9	0,0%	0,6	1,7%	11,0	40,8%

Tablica 5. Zadłużenie sektora finansów publicznych - po konsolidacji, według nominalu (w mln zł)

WYSZCZEGÓLNIENIE	XII 2003	struktura XII 2003	IX 2004	XII 2004	struktura XII 2004	zmiana XII 2004 - IX 2004		zmiana XII 2004 - XII 2003	
						w mln zł	w %	w mln zł	w %
Zadłużenie sektora finansów publicznych	408.631,3	100,0%	439.588,9	432.290,4	100,0%	-7.298,5	-1,7%	23.659,1	5,8%
1. Zadłużenie sektora rządowego	392.083,1	96,0%	422.474,1	413.895,0	95,7%	-8.579,1	-2,0%	21.811,9	5,6%
1.1. Skarb Państwa	378.505,2	92,6%	411.127,0	402.233,0	93,0%	-8.894,0	-2,2%	23.727,7	6,3%
1.2. ZUS i zarządzane przez ZUS fundusze	11.225,4	2,7%	9.664,4	10.061,3	2,3%	396,9	4,1%	-1.164,1	-10,4%
1.3. Narodowy Fundusz Zdrowia	152,2	0,0%	2,6	5,6	0,0%	3,0	112,5%	-146,6	-96,3%
1.4. Pozostałe państwowe fundusze celowe z osobowością prawną	95,4	0,0%	9,9	0,7	0,0%	-9,2	-93,1%	-94,7	-99,3%
1.5. Państwowe szkoły wyższe	169,4	0,0%	147,0	161,8	0,0%	14,8	10,1%	-7,6	-4,5%
1.6. Jednostki badawczo-rozwojowe	182,1	0,0%	143,6	144,7	0,0%	1,1	0,7%	-37,4	-20,6%
1.7. Samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej	496,5	0,1%	648,6	641,3	0,1%	-7,3	-1,1%	144,8	29,2%
1.8. Państwowe instytucje kultury	2,8	0,0%	26,7	33,7	0,0%	7,1	26,5%	30,9	1086,9%
1.9. PAN i tworzone przez PAN jednostki organizacyjne	8,3	0,0%	9,4	12,3	0,0%	2,9	30,4%	3,9	47,3%
1.10. Pozostałe państwowe osoby prawne utworzone na podst. odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorstw, banków i spółek prawa handlowego	1.245,8	0,3%	695,0	600,8	0,1%	-94,3	-13,6%	-645,0	-51,8%
2. Zadłużenie sektora samorządowego	16.548,2	4,0%	17.114,8	18.395,4	4,3%	1.280,6	7,5%	1.847,2	11,2%
2.1. Jednostki samorządu terytorialnego	13.797,9	3,4%	13.935,6	15.359,3	3,6%	1.423,8	10,2%	1.561,4	11,3%
2.2. Samorządowe fundusze celowe z osobowością prawną	0,0	0,0%	3,3	3,3	0,0%	0,0	-0,3%	3,2	6472,4%
2.3. Samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej	2.704,3	0,7%	3.112,4	2.980,8	0,7%	-131,6	-4,2%	276,5	10,2%
2.4. Samorządowe instytucje kultury	20,2	0,0%	27,7	15,3	0,0%	-12,4	-44,9%	-4,9	-24,4%
2.5. Pozostałe samorządowe osoby prawne utworzone na podst. odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorstw, banków i spółek prawa handlowego	25,7	0,0%	35,9	36,7	0,0%	0,8	2,3%	11,0	42,8%

Ministerstwo Finansów, Departament Należności i Zobowiązań Finansowych Państwa

Opracowanie:

Zespół wydziału Ewidencji i Metodologii Długu Publicznego oraz
Współpracy z Instytucjami Międzynarodowymi w składzie:
Maurycy Michalski, naczelnik wydziału tel.: (022) 694 52 70
Marta Oskiera, specjalista tel.: (022) 694 46 26
Damian Brzuszek, specjalista tel.: (022) 694 53 95

Akceptacja:

Paweł Kowalewski, Dyrektor Departamentu tel. (022) 694 50 00
Halina Surówka, Zastępca Dyrektora Departamentu tel. (022) 694 50 00

e-mail: imię.nazwisko@mofnet.gov.pl